ZPRAVODAJ

27. ROČNÍK | 5. ČÍSLO | 19. 12. 2021

TISA
Jedinečné místo

WEBOVÉ STRÁNKY OBCE TISÁ

MIKULÁŠ A ČERTI V TISÉ

KRONIKA OBCE TISÁ

BADATELSKÝ KLUB

SLOVO STAROSTY

Vážení spoluobčané.

Opět nastal vánoční čas. Je doba, krátkých dnů. Dlouhé předvánoční večery nám umožňují zamyšlení nad uplynulými měsíci. Opět jsme byli v průběhu celého roku postaveni do nepříjemných situací, které souvisí s dalšími vlnami pandemie koronaviru. Poděkování patří především našim dětem, rodičům a učitelům. Mají můj obdiv, jak tyto složité situace zvládají. Děkuji i všem spoluobčanům, zejména pak seniorům za trpělivost vypořádat se s často chaotickými opatřeními vlády a omezenou možností být se svými blízkými a přáteli.

K mým velkým radostem patří skutečnost, že jsme se v průběhu posunuli v oblasti územního plánování schváleny, jsou územní studie, druhá změna územního plánu je vyprojektována. Domnívám se, že jsme blíže v otázce „Jak dál v centru obce?“ Máme schválený Rozvojový program obce pro roky 2021 – 2027, pracujeme na přípravě projektů pro toto období. Mám radost ve chvílích, kdy listuji knižně vydanou kronikou naší obce. Podařilo se nám v letošním roce zrealizovat několik větších investičních záměrů – centrum obce, sběrný dvůr u historické hasičárny, parkoviště v Ostrově. Těší mě i všechna ocenění, která v letošním roce obec získala (představujeme je na další stránkách zpravodaje).

Po novém roce nás čekají některé změny. Na sklonku roku přijalo zastupitelstvo obce dvě vyhlášky, které se týkají nakládání s odpady. Těmito vyhláškami obec naplňuje dikci poměrně tvrdého zákona 541/2020 Sb. Změny zajisté budou předmětem diskuze a nevole některých spoluobčanů. Vysvětlení a zdůvodnění našeho postupu naleznete uvnitř zpravodaje a na webových stránkách obce. Pracovníci Obecního úřadu jsou připraveni s Vámi hledat optimální individuální řešení kapacit sběrných nádob a plateb souvisejících s novou vyhláškou. Na jaře nás též čeká stěhování pošty. Obec přebírá služby, které dosud zajišťovala Česká pošta s.p. a tyto služby ve stejném rozsahu bude zajišťovat prostřednictvím Pošty partner v místnosti Obecního úřadu, vchod vedla prodejny COOP.

Chtěl bych poděkovat všem, kteří i v této koronavirem ovlivněné době uspořádali své akce a znovu zpestřili a oživili náš bohatý kulturní, společenský a sportovní život. Děkuji tedy Výboru pro kulturu sport a mládež, seniorům, hasičům, souborům Skaláčku, aktivním spolkům naší obce.

Vánoce jsou svátkem rodiny. Přeji Vám všem krásné vánoční dny plné pohody, sváteční nálady, zpěvu koled. Po roce odmlky se těším na společné setkání v kostele sv. Anny při České mši vánoční Jakuba Jana Ryby na první svátek vánoční. Jako křesťan si přeji, aby se Boží požehnání rozlilo do všech našich domovů a v našich srdcích vydrželo i ve všech všedních dnech roku 2022.

S úctou
Tomáš Kratochvíl
starosta obce

ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ OBCE V ROCE 2022

V letošním roce vstoupil v platnost nový zákon o odpadech - zákon 541/2020 Sb. Tímto zákonem je dotčena právní úprava zpoplatnění nakládání s komunálním odpadem. Dle nové právní úpravy mohou obce od 1. ledna 2022 vybírat úhradu za komunální (neseparovaný) odpad pouze prostřednictvím jednoho ze dvou nových místních poplatků za komunální odpad. Dosud v naší obci provozujeme svoz neseparovaného odpadu na základě smluvní úhrady. Tato forma není od 1. ledna 2022 možná – je protizákonná.

Zákon umožňuje dvě možnosti zavedení poplatku

- místní poplatek za obecní systém odpadového hospodářství (nahrazuje původní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů) a
- místní poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci (je založený na principu „zaplať tolik, kolik vyhodíš“ a platí se tedy za množství vyprodukovaného odpadu nebo podle kapacity sběrné nádoby).

Od ledna 2022 tedy nebude možné pokračovat ve stávající „smluvním systému“. Pokud by tak obec činila, jednala by v rozporu se zákonem. Neodpustím si podotknout, že to není výmysl obce, starosty, zastupitelů či zaměstnanců úřadu!

V návaznosti na výše uvedené obec vydala zcela novou obecně závaznou vyhlášku o místním poplatku za komunální odpad, a to s účinností k 1. lednu 2022. Obecně závazná vyhláška byla schválena zastupitelstvem obce 6. prosince 2021. Našemu dosavadnímu systému se nejvíce podobá místní poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci **(dle kapacity nádoby)**.

Předmětem poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci je odkládání směsného komunálního odpadu z jednotlivé nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, která se nachází na území obce.

Výše poplatku závisí na množství vyprodukovaného odpadu, proto je nutné co nejvíce třídit. Tento typ poplatku vychází z principu, že jeho výše je odvozena od skutečného množství vyprodukovaného odpadu tj. „plať tolik, kolik vyhodíš“. Plátcem poplatku je buď společenství vlastníků jednotek, pokud pro dům vzniklo, nebo vlastník nemovité věci. Plátce poplatku je povinen vybrat poplatek od poplatníka. Pojem bydliště vymezuje § 80 občanského zákoníku (místo, kde žije, kde se zdržuje, kde má majetek). Tento způsob motivuje k menší produkci odpadu a k třídění, protože výše poplatku v určité míře odpovídá množství vyprodukovaného odpadu.

Za jeden litr objednané kapacity odpadové nádoby (popelnice) měsíčně Vyhláškou obce č. 4/2021 k úhradě stanovena částka 0,50 Kč.

Dále je vyhláškou stanoven minimální základ dílčího poplatku ve výši 60 l na poplatníka a měsíc. Z toho vyplývá

- že poplatek se platí i z prázdné nemovitosti nebo nemovitosti, která neužívá odpadovou nádobu, a to za 60 l měsíčně za neobydlenou nemovitost
- v případě, že plátce má objednánu nižší kapacitu svozové nádoby nežli je součin počtu poplatníků a minimálního dílčího základu, je poplatek povýšen tak, aby byla splněna povinnost minimálního dílčího základu na ve výši 60 l na poplatníka za jeden měsíc, v takovém případě plátce má nárok na dodání pytlů na odpad dle výše doplatku

Poplatek bude splatný dvakrát ročně, vždy k 15. červenci daného roku a 15. lednu roku následujícího.

Bude zavedena **jednotná četnost svozů při frekvenci 1 x 14 dní** (tj. 26 svozů za rok). Od 1. ledna zůstanou stávající nádoby na směsný odpad. V případě, že kapacita takovéto nádoby bude nevyhovující, má poplatník možnost objednat si nádobu o jiné vhodně zvolené velikosti nádoby.

Možnosti jsou 80 l, 120 l, 240 l a 1100 l.

CENÍK

objem nádoby l	cena měsíc	cena rok
80	87 Kč	1 040 Kč
120	130 Kč	1 560 Kč
240	260 Kč	3 120 Kč
1100	1 192 Kč	14 300 Kč

Minimální základ dílčího poplatku činí 60 l. Minimální základ bude uplatněn v případě,

- že plátce nesplní ohlašovací povinnost,
- pro příslušné období není objednána žádná kapacita soustřeďovacích prostředků,
- svoz byl zastaven pro neuhrazení poplatku za předchozí období
- součin minimálního dílčího základu (tj. 60 l) a počet poplatníků je nižší než kapacita objednané nádoby

Příklad:

- Domácnost v rodinném domě (má 4 a méně členů), která používá odpadovou nádobu velikosti 120 litrů (frekvence svozu je jednotná, tj. jedenkrát za dva týdny) zaplatí 1.560 Kč korun za rok. Výpočet: 120 l* 0,50 Kč * 26 svozů = 1.560 Kč
- Domácnost v rodinném domě má 5 členů a používá odpadovou nádobu 120 l zaplatí 1 920 Kč za rok (její objednaná kapacita je nižší než přepočtený minimální základ tříděného odpadu, platí tedy navíc 30 Kč za každý měsíc). Výpočet: viz předchozí příklad navíc minimální základ překročen o 60 l z důvodu, že objednaná kapacita je 240 l a na 5 osob, z minimálního dílčího základu povinnost 300 l, tedy doplatek 60 l* 0,50 Kč, tj. 30 Kč za jeden měsíc.
- Za neobydlený objekt určený k rodinné rekreaci zaplatí majitel jako za vyprodukování 60 litrů odpadu měsíčně, tj. 360 Kč za rok.

Změna kapacity soustřeďovacích prostředků pro danou nemovitost je možná. Změnu je potřebné ohlásit do patnáctého dne v měsíci, nádoba pak bude vyměněna k prvnímu dni měsíce následujícího. Změnu je možné provést jedenkrát za rok.

Plátce má možnost využít pytle o objemu 120 l. Nárok na 6 ks těchto pytlů za rok má plátce, který nemá odpadovou nádobu a jedná se o vlastníka nemovité věci, ve které nemá bydliště žádná fyzická osoba. Je také možné si tyto pytle zakoupit (jeho cena je 60 Kč).

Ohlašovací povinnost

Ohlašovací povinnost je dána článkem 4 Vyhlášky (Plátce podává ohlášení do 15 dnů od okamžiku, kdy se stal poplatníkem), touto vyhláškou je stanoven obsah ohlášení. **Formulář pro ohlášení je ve zpravodaji přiložen.**

Veškeré informace naleznete na webových stránkách obce – text vyhlášek, formulář Ohlášení poplatku, prezentaci – vysvětlení systému odpadového hospodářství.

A tak opakuji svá slova z březnového zpravodaje. Vzkaz a výzva pro nás všechny je jasná:

„Občané, sousedé - jde o vaše peníze, vaše odpady, které předáváte obci, jde o náš společný životní prostor. Je potřebné odpad **TŘÍDIT, TŘÍDIT A TŘÍDIT**. Pouze vytříděný odpad může snížit náklady na odpadové hospodářství. I tak se postupnému zdražování nevyhneme, můžeme je pouze zmírnit. Přidanou hodnou nám pak budiž fakt že, vytříděné odpady se stanou novou surovinou a neskončí na skládce!“

Tomáš Kratochvíl

O B E C T I S Á

ZASTUPITELSTVO OBCE TISÁ

Obecně závazná vyhláška č. 4/2021,

o místním poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci

Zastupitelstvo obce Tisá se na svém zasedání dne 6. prosince 2021 usneslo usnesením č. 376/2021 vydat na základě § 14 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místních poplatcích“), a v souladu s ustanovením § 10 písm. d) a § 84 odst. 2 písm. h) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, tuto obecně závaznou vyhlášku (dále jen „vyhláška“):

Článek 1
Úvodní ustanovení

1) Obec Tisá touto vyhláškou zavádí místní poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci (dále jen „poplatek“).[1)]
2) Správce poplatku je obecní úřad.[2)]
3) Poplatkové období[3)] a dílčí období[4)] vymezuje zákon.

Článek 2
Poplatník, předmět poplatku, plátce poplatku

1) Poplatníka vymezuje zákon.[5)]
2) Předmět poplatku vymezuje zákon.[6)]
3) Plátce poplatku vymezuje zákon.[7)]

[1)] § 10d odst. 1 písm. b) zákona o místních poplatcích (*Poplatkem za komunální odpad je poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci.)*
[2)] § 15 odst. 1 zákona o místních poplatcích (*Správcem poplatku je obecní úřad.*)
[3)] § 10o odst. 1 zákona o místních poplatcích (*Poplatkovým obdobím poplatků za komunální odpad je kalendářní rok.)*
[4)] § 10o odst. 2 zákona o místních poplatcích (*Dílčím obdobím poplatků za komunální odpad je kalendářní měsíc.)*
[5)] § 10j zákona o místních poplatcích (*Poplatníkem poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci je*
a) fyzická osoba, která má v nemovité věci bydliště, nebo
b) vlastník nemovité věci, ve které nemá bydliště žádná fyzická osoba.)
[6)] § 10i zákona o místních poplatcích (*Předmětem poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci je odkládání směsného komunálního odpadu z jednotlivé nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, která se nachází na území obce.)*
[7)] § 10n odst. 1 zákona o místních poplatcích (*Plátcem poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci je*
a) společenství vlastníků jednotek, pokud pro dům vzniklo, nebo
b) vlastník nemovité věci v ostatních případech.)
§ 10n odst. 2 zákona o místních poplatcích (*Plátce poplatku je povinen vybrat poplatek od poplatníka.*)

Článek 3
Ohlašovací povinnost

1) Plátce podává ohlášení do 15 dnů od okamžiku, kdy se stal plátcem.[8)]
2) Obsah ohlášení upravuje zákon o místních poplatcích.[9)]
3) Postup při změně údajů uvedených v ohlášení upravuje zákon.[10)]

Článek 4
Základ poplatku, sazba poplatku a výpočet poplatku

1) Základem dílčího poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci za dílčí období je kapacita soustřeďovacích prostředků pro nemovitou věc na odpad za toto dílčí období v litrech připadající na poplatníka.[11)]
2) Sazba činí 0,50 Kč za litr.
3) Obec určuje minimální základ dílčího poplatku ve výši 60 litrů.
4) Postup pro zjištění výše poplatku stanoví zákon.[12)]

Článek 5
Splatnost poplatku

Plátce poplatku odvede vybraný poplatek správci poplatku pololetně nejpozději do 15 dnů po skončení každého příslušného kalendářního pololetí.

[8)] § 14a odst. 1 zákona o místních poplatcích (*Poplatník nebo plátce poplatku je povinen podat správci poplatku ohlášení, nevyloučí-li obec tuto povinnost v obecně závazné vyhlášce. V případě poplatku odváděného plátcem poplatku podává ohlášení pouze plátce poplatku.*)

[9)] § 14a odst. 2, 3 a 5 zákona o místních poplatcích: (*2) V ohlášení plátce uvede*
a) jméno, popřípadě jména, a příjmení nebo název, obecný identifikátor, byl-li přidělen, místo pobytu nebo sídlo, sídlo podnikatele, popřípadě další adresu pro doručování; právnická osoba uvede též osoby, které jsou jejím jménem oprávněny jednat v poplatkových věcech,
b) čísla všech svých účtů u poskytovatelů platebních služeb, včetně poskytovatelů těchto služeb v zahraničí, užívaných v souvislosti s podnikatelskou činností, v případě, že předmět poplatku souvisí s podnikatelskou činností poplatníka nebo plátce,
c) údaje rozhodné pro stanovení výše poplatku.
3) Plátce, který nemá sídlo nebo bydliště na území členského státu Evropské unie, jiného smluvního státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru nebo Švýcarské konfederace, uvede kromě údajů požadovaných v odstavci 2 adresu svého zmocněnce v tuzemsku pro doručování.
5) Povinnost ohlásit údaj podle odstavce 2 nebo jeho změnu se nevztahuje na údaj, který může správce poplatku automatizovaným způsobem zjistit z rejstříků nebo evidencí, do nichž má zřízen automatizovaný přístup. Okruh těchto údajů zveřejní správce poplatku na své úřední desce.)

[10)] § 14a odst. 4 zákona o místních poplatcích (*Dojde-li ke změně údajů uvedených v ohlášení, je plátce povinen tuto změnu oznámit do 15 dnů ode dne, kdy nastala, nestanoví-li obec v obecně závazné vyhlášce delší lhůtu.*)

[11)] § 10k odst. 3 zákona o místních poplatcích (*Objednanou kapacitou soustřeďovacích prostředků pro nemovitou věc na dílčí období připadající na poplatníka je*
a) podíl
1. objednané kapacity soustřeďovacích prostředků pro tuto nemovitou věc na dílčí období a
2. počtu fyzických osob, které v této nemovité věci mají bydliště na konci dílčího období, nebo
b) kapacita soustřeďovacích prostředků pro tuto nemovitou věc na dílčí období v případě, že v nemovité věci nemá bydliště žádná fyzická osoba.)

[12)] § 10m odst. 1 zákona o místních poplatcích (*Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci se vypočte jako součet dílčích poplatků za jednotlivá dílčí období, na jejichž konci*
a) měl poplatník v nemovité věci bydliště, nebo
b) neměla v nemovité věci bydliště žádná fyzická osoba v případě, že poplatníkem je vlastník této nemovité věci.)
§ 10m odst. 2 zákona o místních poplatcích (*Dílčí poplatek za dílčí období se vypočte jako součin základu dílčího poplatku zaokrouhleného na celé kilogramy nebo litry nahoru a sazby pro tento základ.*)

Článek 6
Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2022.

…….	…….
Jiří Červinka	Ing. Tomáš Kratochvíl
místostarosta	starosta

O B E C T I S Á

ZASTUPITELSTVO OBCE TISÁ

Obecně závazná vyhláška č. 5/2021,

kterou se stanoví obecní systém odpadového hospodářství

Zastupitelstvo obce Tisá se na svém zasedání konaném dne 6. prosince 2021 usneslo usnesením č. 378/2021 vydat na základě § 59 odst. 4 a 5 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech (dále jen „zákon o odpadech"), a podle § 10 písm. d) a § 84 odst. 2 písm. h) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, tuto obecně závaznou vyhlášku (dále jen „vyhláška"):

Článek 1
Předmět a působnost vyhlášky

1) Tato vyhláška stanoví obecní systém odpadového hospodářství na území obce Tisá (dále jen „obecní systém odpadového hospodářství").
2) Tato vyhláška rovněž stanoví místa, kde obec Tisá (dále jen „obec") přebírá komunální odpad vznikající na území obce při činnosti právnických a podnikajících fyzických osob, které se zapojí do obecního systému na základě písemné smlouvy.

Článek 2
Základní pojmy

1) **Nápojovými kartony** se pro účely této vyhlášky rozumí kompozitní (vícesložkové) obaly (např. od mléka, vína, džusů a jiných poživatin).
2) **Biologicky rozložitelným odpadem** se pro účely této vyhlášky rozumí odpad rostlinného původu podléhající aerobnímu nebo anaerobnímu rozkladu (např. ze zahrad, veřejné zeleně, domácností) s výjimkou jedlých olejů a tuků.
3) **Nebezpečný odpad** je definován zákonem.[1)]
4) **Objemný odpad** je složka komunálního odpadu, která pro velké rozměry nebo hmotnost nemůže být odkládána do sběrných nádob na směsný komunální odpad (např. starý nábytek, koberce, matrace apod.).
5) **Směsný komunální odpad** je složka komunálního odpadu, která zůstává po vytřídění složek komunálního odpadu uvedených v čl. 3 písm. a) až h) této vyhlášky.
6) **Stanoviště zvláštních sběrných nádob** jsou místa, kde jsou umístěny zvláštní sběrné nádoby na vybrané složky komunálního odpadu. Nádoby jsou označeny polepem popisujícím příslušnou složku komunálního odpadu, pro kterou jsou výlučně určeny. Aktuální seznam stanovišť zvláštních sběrných nádob je zveřejněn na webových stránkách obce.

[1)] § 7 odst. 1 zákona o odpadech (*Nebezpečný odpad je odpad, který a) vykazuje alespoň jednu z nebezpečných vlastností uvedených v příloze přímo použitelných předpisů Evropské unie o nebezpečných vlastnostech odpadů, b) se zařazuje do druhu odpadu, kterému je v Katalogu odpadů přiřazena kategorie nebezpečný odpad, nebo c) je smísen s některým z odpadů uvedených v písmenu b) nebo je jím znečištěn.*); nařízení komise (EU) č. 1357/2014 ze dne 18. prosince 2014, kterým se nahrazuje příloha III směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES o odpadech a o zrušení některých směrnic; jedná se např. o odpady výbušné, hořlavé, toxické, karcinogenní, dráždivé, žíravé

Článek 3
Třídění komunálního odpadu

Komunální odpad se v obecním systému odpadového hospodářství třídí na tyto složky:

a) papír;
b) sklo;
c) plasty a nápojové kartony;[2)]
d) kovy;
e) biologicky rozložitelný odpad;
f) jedlé oleje a tuky;
g) objemný odpad;
h) nebezpečný odpad;
i) směsný komunální odpad.

Článek 4
Místa určená k soustřeďování složek komunálního odpadu

Jednotlivé složky komunálního odpadu se soustřeďují:

a) **papír –** do zvláštních sběrných nádob (modrý kontejner) umístěných na stanovištích zvláštních sběrných nádob;
b) **sklo** – do zvláštních sběrných nádob (zelený kontejner) umístěných na stanovištích zvláštních sběrných nádob;
c) **plasty a nápojové kartony** – do zvláštních sběrných nádob (žlutý kontejner) umístěných na stanovištích zvláštních sběrných nádob;
d) **kovy –** do zvláštních sběrných nádob šedé barvy s nápisem „KOVY“ umístěných na stanovištích zvláštních sběrných nádob;
e) **biologicky rozložitelný odpad** – do zvláštních sběrných nádob bílé barvy umístěných na stanovištích zvláštních sběrných nádob;
f) **jedlé oleje a tuky** – do zvláštních sběrných nádob šedé barvy s nápisem „TUKY, OLEJE“ umístěných na stanovištích zvláštních sběrných nádob;
g) **objemný odpad** – do velkoobjemových sběrných nádob umístěných jedenkrát ročně na přechodnou dobu v obci; o termínu a místě informuje Obecní úřad Tisá na své úřední desce, na vývěskách obce, na webových stránkách obce a mobilním rozhlasem;
h) **nebezpečný odpad** –
    1. dvakrát ročně během mobilního svozu předáváním do zvláštních sběrných nádob k tomu určených; o termínu a místě informuje Obecní úřad Tisá na své úřední desce, na vývěskách obce, na webových stránkách obce a mobilním rozhlasem,
    2. v areálu bývalé hasičárny (pozemková parcela č. 900/4 a stavební parcela č. 471 v k. ú. Tisá);
i) **směsný komunální odpad** –
    1. do typizovaných sběrných nádob přidělených k příslušné nemovitosti,
    2. do zvláštních igelitových pytlů s potiskem sběrové firmy (vydávaných Obecním úřadem Tisá), které slouží jako mimořádný náhradní shromažďovací prostředek k typizovaným sběrným nádobám, a které jsou po naplnění umísťovány k odvozu k výše uvedeným typizovaným sběrným nádobám,
    3. do velkoobjemových kontejnerů umístěných na stanovištích zvláštních sběrných nádob,
    4. do odpadkových košů rozmístěných na veřejném prostranství (pouze drobný směsný komunální odpad vzniklý na veřejném prostranství).

[2)] obec má zajištěno, že plní požadavek § 59 odst. 2 zákona o odpadech věta druhá (*Obec není povinna odděleně soustřeďovat odpad plastů, skla a kovů, pokud tím nedojde s ohledem na další způsob nakládání s nimi k ohrožení možnosti provedení jejich recyklace.*)

Článek 5
Povinnosti osob

Osoby jsou povinny:

a) komunální odpad třídit na složky uvedené v článku 3 a odkládat na místa určená k soustřeďování jednotlivých složek komunálního odpadu dle článku 4 vyhlášky,
b) ukládat do sběrných nádob pouze ty složky, které odpovídají označení sběrné nádoby dle článku 4 vyhlášky,
c) mechanicky zmenšit objem (např. sešlápnutím, slisováním, zmáčknutím) dutého plastu (např. PET lahve) nebo dutého papíru (např. krabice) před odložením do sběrné nádoby,
d) nezhutňovat a neudupávat odpad ve sběrných nádobách,
e) plnit sběrné nádoby tak, aby je bylo možno uzavřít a odpad z nich při manipulaci nevypadával.

Článek 6
Místa pro přebírání komunálního odpadu vznikajícího na území obce při činnosti právnických a podnikajících fyzických osob zapojených do obecního systému na základě písemné smlouvy

1) Právnické a podnikající fyzické osoby zapojené do obecního systému na základě písemné smlouvy s obcí mohou odkládat všechny složky komunálního odpadu uvedené v čl. 3 této vyhlášky na místa uvedena v čl. 4 této vyhlášky.
2) Výše úhrady za zapojení do obecního systému se stanoví podle platného ceníku zveřejněného na webových stránkách obce.
3) Úhrada se vybírá v hotovosti nebo převodem na účet, a to jedenkrát ročně.

Článek 7
Zrušovací ustanovení

Zrušuje se obecně závazná vyhláška č. 1/2015, kterou se stanoví systém shromažďování, sběru, přepravy, třídní, využívání a odstraňování komunálních odpadů na území obce Tisá, ze dne 30. 3. 2015.

Článek 8
Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti patnáctým dnem po dni vyhlášení.

…… ……
Jiří Červinka — místostarosta
Ing. Tomáš Kratochvíl — starosta

Vyvěšeno na úřední desce dne: 10.12.2021

Sejmuto z úřední desky dne:

WEBOVÉ STRÁNKY OBCE TISÁ – VÍTĚZ CELOSTÁTNÍ SOUTĚŽE ZLATÝ ERB 2021

Nové webové stránky jsme zavedli v roce 2019. Naše obec se stala vítězem 23. ročníku soutěže Zlatý erb 2021 o nejlepší webové stránky obce. Soutěž Zlatý erb vyhlašuje každoročně sdružení Zlatý erb. Soutěž je organizována dvoustupňově. Po vítězství v Ústeckém kraji postoupila naše obec do celostátního kola v kategorii obcí, naše webové stránky se staly absolutním vítězem letošní soutěže. Soutěže se zúčastnilo na 400 obcí ze všech krajů. Velkou zásluhu na tomto ocenění má Aleš Pospíchal, který naše stránky administruje a též všichni, kteří zajišťují obsah a naplnění stránek.

V úterý 19. října se uskutečnilo setkání předsedy Senátu Parlamentu České republiky Miloše Vystrčila s účastníky celostátního kola soutěže Zlatý erb 2021 spojené s předáním pamětních listů úspěšným soutěžícím ve 23. ročníku soutěže.

Cena Jana Savického

Webové stránky naší obce obdržely cenu Jana Savického*) za nejlepší zvládnutí kritéria „povinné informace" v kategorii obce. Tato cena se uděluje úřadu, který nejlépe zveřejňuje tzv. povinné informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím a dalších zákonů. Povinné informace mají občanům přinést základní orientaci o účelu úřadu, kontaktech, agendě, rozpočtu a dalších rysech. Obecní úřad Tisá splnil všechna náročná kritéria a stal se v celorepublikové soutěži vítězem.

*) *Jan Savický- zakladatel soutěže Zlatý erb*

TISÁ – OBEC 2030

Naše obec se zapojila do soutěže, ve které na 50 obcí z celé České republiky prezentovalo inovativní praxi v oblasti environmentální zodpovědnosti, energetické soběstačnosti i technologických inovacích. Soutěž pořádá Sdružení místních samospráv. Přihlásili jsme se s našimi projekty, kde řešíme snížení energetické náročnosti obecních budov. Ve školce jsme zateplili kompletně budovu, instalovali systém nuceného větrání s rekuperací a vyměnili zdroj tepla na vytápění a ohřev teplé vody za tepelné čerpadlo vzduch-voda. V loňském roce jsme vyměnili zdroj tepla již dříve zateplené budovy obecního úřadu. Starý teplovodní kotel na tuhá paliva jsme nahradili i v tomto případě ekologičtějšími a energeticky efektivnějšími tepelnými čerpadly. V současné době připravujeme projekt snížení energetické náročnosti budovy Základní školy. Obec nezůstala jen u budov ve svém majetku, pomáháme i občanům se zprostředkováním výměny tepelných zdrojů v rámci tzv. kotlíkových dotací. Tyto naše aktivity byly vybrány mezi deset nejlepších projektů a stali jsme se finalisty soutěže OBEC 3030. Ocenění převzal starosta obce z rukou předsedy Sdružení místních samospráv Stanislava Polčáka na celostátní konferenci starostů v Ostravě 3. listopadu.

SBÍRKA NA OBNOVU ZVONŮ V KOSTELE SV. ANNY V TISÉ

V průčelní východní věže našeho kostela v Tisé se nachází tři zvony. Dvěma mladším bude v příštím roce 100 let, byly vyrobeny v roce 1922 v chabařovických ocelárnách Arnold-Kress jako náhrada za původní historické zvony, které zrekvírovaly úřady rakouského mocnářství za první světové války. Nejmenší je původní bronzový z roku 1859 (jeho historii uvádím na konci článku).

Stav všech zvonů je havarijní (značně jsou uvolněny, vzhledem ke stavu kování již nelze je dotáhnout, veškeré kovářské prvky jsou narušeny korozí a zeslabeny, chybí závity na dotažení, stejně tak špatný je stav dubových hlav). Největší ze zvonů se nám podařilo zprovoznit, občas na něj i zvoníme – při Mši svaté, významných událostech obecního či celospolečenského charakteru.

Naší snahou je zprovoznit velký zvon (stoletý jubilant) a nejmenší bronzový zvon. Po rekonstrukci budeme na ně zvonit dalších sto let. Je to zajisté vzkaz našim potomkům. Sbírka, která probíhala v průběhu roku byla úspěšná, na transparentním účtu obce je částka 99.000 Kč, blíží se k částce potřebné k opravě jednoho zvonu. Všem dárcům děkujeme. A tak Vás prosím o příspěvek na opravu zvonů a to zasláním věnované částky na **transparentní účet obce Tisá 3900207/0100** s uvedení účelu platby **Zvony Tisá**.

Předem moc děkuji, každého příspěvku si budeme velice vážit.

Historie nejstaršího zvonu v kostele Sv. Anny v Tisé

Zvon byl odlit roce z 1859, patří mezi hodně vzácné unikáty. Ze zvonoviny jej vyrobil zvonař František Herold z litoměřické větve zvonařského rodu Heroldů. Druhá větev rodu sídlila v Chomutově. Rod přitom začal s výrobou zvonů už v 16. století, alespoň do té doby historici dokázali jejich zvonařské kořeny vystopovat. Zvony rodu Heroldů jsou akusticky velmi zdařilé. Tady na severozápadě Čech lze, kromě Tisé, najít jimi vyrobený zvon v kostelích v Řehlovicích, Úštěku, Velkých Žernosekách, či Mojžíři. Zvonaři měli smutný konec. Na konci druhé světové války Julius Herold a jeho dva synové spáchali 8. května 1945 sebevraždu. Snad, jako sudetští Němci, ze strachu z odplaty Čechů.

Tomáš Kratochvíl

REAKCE NA ČLÁNEK „KŘIŽOVATKA „RÁJEC“ JE VÝZNAMNOU ČÁSTÍ OBCE“

V roce 2017 byla vypracována bezpečnostní studie průtahu obce. Prostory mezi Základní školou a Obecním úřadem zde byly vedle křižovatky na silnici II/528 směr Sněžník vyhodnoceny jako nejvíce nebezpečné. Závěry studie navrhly řešit tento dílčí prostor dalším projektem. Obec nebyla v té době vlastníkem chodníku u Základní školy. Tento chodník získala v roce 2019 darem od původního majitele Ústeckého kraje. A tak zastupitelstvo obce rozhodlo o vypracování projektu řešení této lokality.

Vypracovaná projektová dokumentace Tisá – Úprava „křižovatky Rájec“ (silnic II/528 a III/24812) vychází ze studie bezpečnosti provozu v obci Tisá „Studie úprav silnice II/528 v úseku od kostela Sv. Anny k základní škole v obci Tisá“ od společnosti CITYPLAN spol. s r.o. (dnes AFRY CZ s.r.o.). Po provedení geodetického zaměření bylo konstatováno, že řešení ze studie vyžaduje kácení vzrostlých lip v křižovatce a zásahy do opěrných zdí kolem školy. Navíc šíře přechodu navržená v bezpečnostní studie nenaplňuje podmínky čerpání dotace ze Státního fondu dopravní infrastruktury (dále jen SFDI).

S touto skutečností seznámil projektant na jednání vedení obce, kdy zástupci obce formulovali požadavky občanů na řešení této lokality s přáním zachování průjezdnosti kolem ostrůvku v křižovatce, aby bylo umožněno otáčení v křižovatce a požadavek na parkování typu K+R (kiss and ride).

Na třech veřejných projednáních naposledy 15. 2. 2021 byly projektantem představeny tři podoby řešení vlastního prostoru křižovatky sil. II/528 a III24812 a jejího nejbližšího okolí, dle zadání (od Hasičské zbrojnice po konec chodníku podél ZŠ).

První varianta vychází z bezpečnostní studie, druhá varianta upravuje křižovatku ostrůvkem tak, aby navrhovaný přechod splnil podmínky udělení dotace SFDI a třetí varianta řeší zachování stávajícího objízdného ostrůvku. Ve všech variantách je navrhováno parkování typu K+R. Varianty byly představeny s tím, že musí být projednány s dopravním inspektorátem Policie České republiky (dále PČR), aby se mohlo pokračovat v dopracování projektové dokumentace.

Obratem (1. 3. 2021) bylo zažádáno o písemné stanovisko PČR k předkládaným variantám, ale díky úkolům PČR při zvládání epidemie COVID-19 bylo písemné stanovisko obdrženo až 12. 7. 2021.

Stručně shrnujeme z obdrženého vyjádření PČR:

- Zásadně nesouhlasí se zachováním objízdného ostrůvku, kdy není dodržena minimální vzdálenost křižovatek
- Požadují dodržet rozhledové poměry v místech zastávek autobusů. Nesouhlasí se zajištěním rozhledových poměrů v křižovatce dopravním zrcadlem.
- Požadují doložit rozhledové poměry u všech napojení (i parkovacích míst), křižovatek, přechodů pro chodce-míst pro přecházení realizovaných -upravovaných v rámci této stavby. Upozorňují, že musí být zajištěny rozhledové poměry pro výjezd z navrženého podélného stání, a to i směrem do sil. III/24812 na vzdálenost 35 m (tuto vzdálenost zde zřejmě nelze zajistit a v tomto případě nelze toto podélné stání při silnici II/528 před ZŠ realizovat)

Konfrontace vyjádření PČR DI a podmínek SFDI s řešením společnosti AFRY CZ s.r.o. „respektující požadavky širší veřejnosti“

- nenaplňuje požadavky Dopravního inspektorátu PČR v těchto bodech:
  - zachování průjezdnosti bývalou točnou autobusů s návrhem parkovacích stání – není možné
  - umístění autobusové zastávky směr Petrovice v rozhledových poměrech křižovatky – není možné
- nenaplňuje požadavek splnění podmínek čerpání dotace SFDI a předkládaného „zúžení hlavní silnice v místě přechodu jako prvek zklidnění provozu“
  - při zachování průjezdnosti nákladních automobilů křižovatkou je přechod pro chodce v šíři 8,8 m což je o 1,5 m více než naplňuje podmínky čerpání dotace SFDI

Přání laické veřejnosti zastupované panem Aksamitem nejsou bohužel splnitelná v plném rozsahu, tak jak jsou formulována a předkládána, protože jsou v rozporu s platnou legislativou a prostorovými možnostmi lokality. Není tudíž pravda, že panem Aksamitem předložená situace „respektující požadavky širší veřejnosti“ je proveditelná a plnila by všechna vyřčená přání. Navíc jsou v rozporu s bezpečnostní studií, jejíž vypracování pan Aksamit inicioval.

Varianta, která vyhovuje dotačním podmínkám SFDI a splňuje podmínky dopravního inspektorátu PČR naráží na nutné trvalé zábory pozemků v soukromém vlastnictví, což opět není žádoucí stav.

A tak se po dlouhé diskuzi zastupitelstvo obce v srpnu letošního roku rozhodlo pozastavit (nerealizovat) v současné době tento projekt (škola – úřad) a uvolnilo prostředky na prostou opravu stávajícího chodníku a úpravu vstupních prostor ke škole.

Problematika řešeného místa křižovatky u školy je prostorově, bezpečnostně a dopravně složitá a zástupci obce a projektanta se jí s nejvyšší vážností a mírou odpovědnosti věnují. Proto projektant předkládá s vedením obce řeší řadu variantních řešení se zohledněním požadavků dané lokality, nikoli jedno, jak je v původním článku mylně uvedeno.

Ing. Martin David, AZ Conzult spol. s r.o.
Ing. Tomáš Kratochvíl, starosta obce

KRONIKA OBCE TISÁ

Za podpory:

EUROREGION ELBE LABE

Kronika Tisá - Historie a příběhy lidí z Tisé
Geschichte und Geschichten der Menschen aus dem Ort Tisa
Fond malých projektů v Programu přeshraniční spolupráce Česká republika - Svobodný stát Sasko

Zajisté si zaslouží připomenout si křest kroniky naší obce, který se za účasti vzácných hostů uskutečnil v zasedací místnosti Obecního úřadu 23. listopadu. Přivítali jsme mezi sebou děkanku Filozofické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně Michaelu Hrubou, ta se stala kmotrou naší kroniky. Dále jsme při slavnosti přivítali potomky kronikáře – rodinu Juliuse Weckenda, primátora města Ústí nad Labem Petra Nedvědického, děkana Přírodovědecké fakulty Michala Varady. Samozřejmě nechyběli hlavní hybatelé projektu Gerhard Tschunko, Jiří Řehák, Jiří Jandásek a Tomáš Kratochvíl.

Vydání kroniky je financováno za pomoci dotace v rámci fondu malých projektů přeshraniční spolupráce České republiky a sousedního Saska. Zatím je vydáno 300 kusů kroniky, naplánován je další dotisk. Kroniku dostane každá domácnost naší obce.

Tuto slavnost si připomínáme malou fotogalerií.

MIKULÁŠ A ČERTI V TISÉ

KLUB SENIORŮ

Stejně jako v minulém roce, byl život seniorů v Tisé i letos ovlivňován pokračováním Covidové epidemie. Ta zasáhla i plány a aktivity našeho Klubu. Opětovně jsme museli rušit některé aktivity (setkávání v klubu, MDŽ či Den seniorů) naopak něco se uskutečnilo (výlet plánovaný výborem pro kulturu sport a mládež do Dětenic, nebo Vánoční setkání na Turistické chatě). Pokračovaly gratulace našim jubilantům a dařily se „skupinové výlety po Ústeckém kraji", na kterých je účastníkům proplácено vstupné.

Náplastí na bolístky omezeného setkávání bylo vystoupení Vládi Hrona na obecním sále, který nám přinesl dobrou zábavu a možnost odejít od televize s jejími ponurými zpravodajskými pořady. Uvítali jsme také obnovenou premiéru muzikálu „Nejkrásnější válka", za jejíž uvedení bychom chtěli poděkovat naší činohře.

V příštím roce, jak doufáme, epidemie zjara opět polevní, budeme se tedy snažit posunout naše aktivity pokud možno před prázdniny. Tak, abychom měli co nejvíc za sebou, kdyby se na podzim nemoc zase chtěla vrátit. Program příštího roku je takový, jak jsme si jej už oblíbili: Hned po zimě MDŽ a dále celodenní výlet, návštěva divadelního představení v Praze, Den seniorů a Vánoční setkání. Doplnit bychom chtěli setkání se zajímavou osobností a věříme, že se ještě podaří pár setkání v klubu. Po těch dvou letech přestávky bude o čem si povídat!

Chtěli bychom pochválit zastupitele obce, že vědí o „svých" seniorech a schválili rozpočet s dostatečnou částkou pro provoz našeho klubu! Děkujeme!

Senioři neváhejte a přijďte do svého klubu!

Hezké vánoce a v novém roce zdraví! Všem, a seniorům zvlášť!

Anna Salabová
Jana Tůmová
Jiří Jandásek

ZPRÁVY ZE ŠKOLSKÉ RADY

12.10.2021 se sešla Školská rada v novém složení na svém prakticky prvním zasedání (na ustavující schůzi v červnu byla zvolena předsedkyně a projednán jednací řád) a podle programu byla nejprve seznámena panem ředitelem se současnou situací na škole (vyučující, kroužky, projekty, akce školy). V debatě o kroužcích vyslovil pan ředitel přání oslovit rodiče, kteří by měli zájem o vedení kroužků pro děti. Proto i touto cestou chceme oslovit ty z vás, kteří mohou nabídnout vedení nějaké aktivity pro děti, aby se se školou spojili (zájem by určitě byl o hudební kroužky, sportovní aj.). V minulosti fungoval například oblíbený kroužek vaření, letos zatím nemohl být vypsán vzhledem k vytížení vyučujících jinými kroužky i počtem doučovacích hodin. Protože je naše škola relativně malá a ani vyučujících není velký počet, není v jejich silách vést po své pracovní době několik kroužků za týden, a proto by v tomto směru uvítali aktivitu rodičů nebo veřejnosti. V letošním školním roce končí projekt Šablony, z kterého jsou stávající kroužky včetně doučování financovány. V příštím roce tedy budeme muset řešit i jejich financování.

Nejen o projektech školy a jejích aktivitách v loňském i letošním roce jsme se dočetli ve Výroční zprávě školy za loňský rok, kterou jsme jako členové ŠR měli k dispozici předem a po několika dotazech jsme ji odsouhlasili. Celý text je k dispozici na www stránkách školy a dočtete se tam například, kteří učitelé učí naše děti, jakých projektů se účastní a jiné zajímavé informace.

Letos škola plánuje mimo jiné školu v přírodě, ples deváťáků i oblíbené vánoční trhy, kde se tradičně sejdou rodiče, žáci i učitelé.

Dalším bodem programu bylo seznámení školské rady s technickým stavem budovy a plánem oprav a investic. U tohoto bodu jsme se zdrželi poměrně dlouho. V diskuzi vyšlo najevo, že se pomalu blížíme hranici maximální kapacity školy (ta je 150 dětí a v letošním školním roce máme 138 žáků) a je potřeba se zamýšlet nad tím, jak kapacitu budovy navýšit. Zároveň víme, že bolavým místem školy je zastaralý topný systém a bude potřeba zvelebit školní zahradu po dokončení dvorní přístavby dílen. Proto jsme se dohodli, že do příštího setkání připraví pan ředitel souhrn dlouhodobých potřeb školy týkajících se budovy, a my se jim dále věnovali na dalším zasedání, které se uskutečnilo 30. 11.

V programu jsme měli ještě seznámení školské rady s koncepcí rozvoje školy, ale během téměř dvouhodinového sezení jsme se k tomuto bodu nedostali a odložili ho napříště.

Zprávy ze zasedání této ŠR i minulých jsou k dispozici na webu školy.

Chtěla bych všem zúčastněným členům poděkovat za aktivní přístup a zároveň vyzvat rodiče a veřejnost, aby se na mne obraceli s vlastními podněty pro další jednání rady (kontaktní údaje najdete na webu školy).

Radka Wenclová
předsedkyně Školské rady

HASIČI TISÁ

Rok se zase s rokem sešel, ten loňský k nám nebyl přízniv a situace neumožnila pořádat téměř žádné akce a společně se setkávat.

I přes to však pár akcí proběhlo, a touto cestou bych ráda poděkovala nejen členům

SDH za odvedenou práci a obecnímu úradu za podporu, ale i ostatním dobrovolníků, nejen z řad MH, tudíž všem, kteří přiloží ruku k dílu vždy, kdy je třeba. Věřím, že se v příštím roce budeme opět společně setkávat.

Naše akce:

- 26.02.2022 = Zimní sraz MH
- 18.03.2022 = Hasičský candrbál
- 30.04.2022 = Čarodejnice
- 04.06.2022 = Dětský den

Dovolte, abych vám za SDH Tisá popřála poklidné prožití Vánočních svátků, a do nového roku co si jen všichni přejeme - stálé zdraví a optimismus.

G. Šperlová

ČINOHRA V DOBĚ KOVIDOVÉ

Milí naši diváci. Máme za sebou rok, který pro umění – a divadlo obzvláště – nebyl příliš přívětivý. Ze začátku roku zavřené vše, nejen profesionální divadla, ale i amatérská, výstavy, plesy atd., asi není potřeba vše vyjmenovávat. Omezení se dotkla nás všech.

Jen co pandemie mírně ustoupila, začali jsme trochu zkoušet. Doufali jsme, že během léta se situace uklidní a naskočíme do starých kolejí. Ale jak se říká – chcete-li pobavit „toho nahoře", řekněte mu něco o svých plánech... Ne nechceme si stěžovat. Před prázdninami jsem obnovili premiéru Nejkrásnější války, v létě jsme stihli sehrát pohádku Zlaté chmýří tradičně v lesním divadle v Srbské Kamenici, a pak jsme dostali nabídku zahrát představení pohádky Tři zlaté vlasy děda Vševěda a Nejkrásnější válku na přehlídce v Neratovicích. Rychle jsme zopakovali pohádku a těšili se na uvedení v Tisé. Ale pandemie už si zase žila svým životem a více jak půlka dětí ze školy skončila v karanténě,

a tak jsme zažili poprvé poměrně dietní hlediště. Hned druhý den jsme hráli v domové důchodců v Janově Nejkrásnější válku. Tam si poprvé zahrála roli Lysistráty nová výborná posila našeho souboru Eva Nádaždyová.

Babičky a dědečkové se skvěle bavili a nám se dobře hrálo.

Za týden nás už čekala přehlídka v Neratovicích. Sice už v hledišti diváci s rouškami, ale nikomu to nevadilo. A výsledek – z celkem šesti čestných uznání za herecký výkon jsme si odnesli tři, k tomu čestné uznání za kostýmy a cenu starosty Neratovic za představení „Nejkrásnější válka". Jenom ještě dodám, že na přehlídce hrálo celkem sedm souborů. Myslím, že na nás může být vesnice docela pyšná.

Teď nám práci komplikují karantény, ale neklesáme na mysli, a jestli vše dobře dopadne, tak bychom rádi zahráli 29. prosince takovou malou silvestrovskou verzi pohádky Zvířátka a Loupežnice, která bude zároveň i derniéra. Uvidíme. Určitě dáme vědět. Přejeme všem klidné prožití vánočních svátků a do nového roku všem jen to dobré – zdraví, lidi kolem sebe, jídlo, pití atd. – dosaďte si každý, co má rád. Mějte se všichni moc hezky a zachovejte nám přízeň.

PAŠERÁCKÉ JESKYŇKY

Tiské skály skýtají ještě mnohá neodhalená tajemství. Ovšem o nich se v žádné kronice nedočtete. Přežívají dál jenom jako zvěsti přicházející z hluboké minulosti. Některé náznaky tu přece jenom jsou. Třeba v pojmenování skalních útvarů. A takové jsou též "Pašerácké jeskyňky".

Pašeráckých úkrytů bylo několik. Lidé v chudých horských sídlech si příjmem z podloudnictví trochu přilepšovali svoje životní podmínky. Nebyly to nikterak velké obnosy. Ale i malý peníz byl vítaným přilepšením. Obyvatelé Tisé i okolních sídel byli oproti jiným horským obcím trochu ve výhodě tím, že zde byl rozvinutý knoflíkářský průmysl, jenž skýtal určitou existenční jistotu. Ale fabrikanti z důvodů konkurenčních cen drželi mzdy na nízké úrovni. A pro početnou rodinu, pět až osm dětí, a těch byla většina, to většinou stačilo jen tak, tak. Takže batoh na záda a jde se na tzv. kšeft.

Jaké zboží se pašovalo přes blízké saské hranice? Podloudnictví se provozovalo již za Rakouska-Uherska. Ale v době první republiky, v 20. a 30. létech, nabývalo větších intenzit. Příčinou byly rozdílné výrobní provozy i rozdílné majetkové poměry v obou zemích. Žádané zboží bylo velmi různorodé. Ze Saska se přinášela sůl, žvýkací a šňupací tabák - brizil. Šňupání bylo velmi rozšířené a všichni chtěli oblíbený a výborný brizil z Německa, vyráběný z brazilského tabáku. Na rozdíl od drahého a kvalitou horšího císařského tabáku z Uher. Mezi další zboží patřily šicí jehly a hlavně cukerín, umělé sladidlo. Z Čech zase levné boty, oblečení, kuřivo. Pašovaly se i potraviny. Maso, drůbež, salámy. Též levný alkohol. Zda se to pašerákům vyplatilo? Jeden kilogram másla stál v Sasku 8 - 10 korun, u nás 16 - 18 Kč. Jedno vejce v Sasku 0.20 - 0.30 Kč, u nás 0.50 - 0.60 Kč. Ale plížit se v noci s pytlem vajec několik hodin přes hranice také nebylo nijak jednoduché!

Hraniční poplatky představovaly pro stát vydatné zdroje příjmů. A tak vznikl úporný boj mezi pašeráky a strážci zákona. Pašeráci se ve vesnici narodili, ve zdejších lesích vyrůstali a znali tu každý kámen a strom. Chodili v noci nebo v mlze ve tmavém obleku s černým kloboukem na hlavě a s rancem nebo nůší na zádech. Aby je nebylo možné poznat, černili si obličej nebo se za falešnými fousy maskovali k nepoznání. Povolání se obvykle dědilo z otce na syna, jenž se seznamoval se všemi úkryty i triky, jimiž bylo možné strážce přelstít. Činnost pašeráků považovala venkovská společnost za zcela legální činnost, pašeráci požívali mezi sousedy vážnosti. Samozřejmě pokud byli lapeny, přišli o veškeré zboží a čekal je někdy i trest nucených prací.

Pašeráci pracovali většinou v malých skupinách. "Trägři", nosiči, "Nebelman" mlžný muž, ten obstarával kontakty a pak kápo, jenž celou akci vedl. Jedním z pověstných v naší oblasti byl muž zvaný "Černý Hansl". Pašeráci fungovali jako dobře organizované tajné společenství. Měli vlastní znamení a značky, z nichž některé lze ještě dnes najít ve skalách. A domluva. Když kápo přišel večer do hospody a nechal si klobouk na hlavě, všichni věděli, že se nic konat nebude. Ale když si klobouk položil na stůl a k němu ještě napříč sukovici, bylo jasné, že v příští noci bude akce. Scházeli se pak na domluvených místech, kde také převzali zboží. Jedním takovým místem byly právě zmiňované "Pašerácké jeskyňky". Na východním konci skal, kde dříve před vybudováním schodiště strmou roklí vzhůru ke hřibu, vedla ještě dnes znatelná stezka na okraj skal. V těchto místech se nalézají dobře skryté skalní prostory. Je to také místo navazující na pašeráckou stezku vedoucí Bürschlickým údolím a dále mezi obcemi Rájec a Ostrov. Pašáci používali tajné značky vyryté na skrytých místech. Znamenaly buď značení stezek, úkrytů zboží nebo skupin. Dvě takové značky jsem objevil náhodou. V Ostrově u skryté jeskyňky a druhou právě u popisovaných Pašeráckých jeskyňkách. Jsou již těžko rozeznatelné. Však od té doby uběhl drahný čas.

V našich končinách se sdružovaly spíše menší skupiny pašeráků nebo i jednotlivců. Ale na šumavských hranicích s Bavorskem přecházely s pašem velké, až stočlenné skupiny většinou již ozbrojené. Občas zde docházelo ke krvavým střetům, kdy proti pašerákům bylo nasazeno vojsko.

Některé hospody, jak se všeobecně vědělo, byly takovými středisky přeshraničních kšeftů. Jedna se nachází téměř na konci Liboucheckého údolí, tam, kde strmá cesta od Cihlářského rybníka dolů "Holzgrundem" zvaná "Solní" navazuje na cestu údolím. Druhá byla v Rájci v hospodě, jež se nacházela u kapličky. A třetí, ze všech nejznámější, v Ostrově přímo na hranici. Kuchyně a sklady byly v Sasku a lokál se nalézal v Česku. To se to obchodovalo. Ve velkém hrnci s polévkou byl druhý hrnec plný žádaného cukerínu. A tak podobně. Přímo před nosy finančníků, kteří zde udělali zastávku v obchůzce, aby

si vypili na účet domu štamprle dobrého alkoholu. Samozřejmě pašovaného.

Největší práci měli nosiči "Trägři". 40. až 50. kilové ruksaky nebo nůše vlačeli v noci nebo v mlze po horských a lesních stezkách. Za to obdrželi od kápa 0.50 až 1 korunu za každé odevzdané kilo zboží. To podle toho, zda se jednalo o levnější zboží, nebo šňupací tabák nebo i cukerín. Podloudník si tak přišel třeba na 40 korun. Což nebylo málo. Vždyť pět špekáčků stálo jednu korunu. Pašované zboží se pak roznášelo po trafikách, hospodách nebo obchodech, kde na poměrně levné produkty obchodníci již netrpělivě čekali. Ale i hospodyňky rovněž vyhlížely roznášeče, aby si koupily sůl, cukerín nebo žádané jehly. Větší objemy pašovaného zboží se dále dopravovaly, již naložené na povozy, do vnitrozemí Někdy, a tato praxe byla dosti častá, se k dopravě žádaného zboží využíval i děti. Mladíci z Rájce čile běhali s malými batůžky mezi Hellendorfem a Rájcem. Pokud je strážci chytili, nic se jim jako mladistvým nestalo. Jenom zboží bylo ztracené a mladík nebo dívka přišli o pár haléřů či korun.

Příslušníci celní stráže-financové jistě znali různé fígle podloudníků. Šuškalo se, že někteří měli pravidelný příjem, to, když se, jak se říká, koukali na druhou stranu. Tento kšeft kvetl jak na polské, tak i na saské hranici. Tisá a její okolí byla pro tento obchod zajímavým polem působnosti, neboť vlivem knoflíkářského průmyslu zde přece jenom obyvatelé měli nějaký peníz nazbyt a mohli si dopřát koupit kvalitní šňupací tabák nebo dobrý alkohol.

S nástupem fašismu k moci se forma podloudného obchodu z Německa začala ponenáhlu měnit. Přes hranice se tajně dopravovaly ilegální tiskoviny, dokonce i zbraně nebo hledané osoby. Ochrana hranic nabývala politický charakter. Ale to už je jiné povídání, které se snad objeví ve Zpravodaji někdy později.

Pašerácké jeskyňky. Opomíjený a téměř nenavštěvovaný kout vnitřních Tiských stěn. Zajděte tam někdy. Možná objevíte ztracený desetihaléř nebo vryp téměř neznatelného pašeráckého znamení. V přítmí malých jeskyněk na vás dýchne závan romantismu tehdejší doby, ale možná vyvstane i vzpomínka na tvrdý život našich předků.

Gerhard Tschunko

BLESKY NAD TISOU FULGURITY

Oslnivý modrobílý záblesk doprovázený ohlušujícím trhaným rachocením, jakoby se rvala pevná látka, pak zasyčení, někdy i zvuk tupého úderu, poté ustávající temné dunění. Takto podobně vyznívá úder blesku v bezprostřední blízkosti. Snad každý, kdo se zde nalézá ztuhne, zpozorní, otřese se leknutím a pak si oddechne. S tímto mohutným elektrickým atmosférickým úkazem nejsou žádné žerty. Této síle se obyvatelé obzvláště v horských polohách vždy obávali. Již před příchodem bouřky, jež se blížila se stále sílícím burácení hromů, se uzavírala všechna okna a dveře, děti většinou zalezly do postele pod peřinu a členové rodiny usedli uprostřed místnosti ke stolu a pomodlili se. U okna stála zapálená svíce zvláště k tomuto účelu vysvěcená, hromnička. Ta měla uchránit stavení před úderem blesku. Bouře propukla v plné síle a lidé jen doufali, že brzo odtáhne dále.

V některých hlubokých alpských údolích se bouřkové mraky občas motaly stále dokola. Bouře pak vybíjela svoji sílu v místě i několik hodin a napáchala velké škody. V těchto případech se začalo zvonit na kostelní zvony, nebo se střílelo z hmoždířů. Ač se nám to dnes zdá podivné, něco na tom možná je. Rázová vlna způsobená zvukem zvonů nebo výstřelem z hmoždířů možná mohla narušit ustálené proudění mraků a vznikla zde malá naděje, že bouře se přemístí jinam nebo skončí.

Obzvláště obávané byly suché bouřky, bez doprovodného deště. Nastávalo nebezpečí vzniku požáru po úderu blesku. Když pak se konečně spustil liják, moje babička se vždy pokřižovala a pravila "Zaplať Pánbůh, už je dobře". I v obci Tisé se dříve při velké bouřce zvonilo. Blízkost skalních stěn ještě znásobil dunění hromů. Nejvíce ohrožené místo úderem blesků byl prostor na jihu obce, mezi posledními domky a rybníkem Cihlákem. Tam to vždy pořádně práskalo. Pravděpodobně elektrické výboje přitahovalo ložisko železité rudy, jež se nalézalo na posledním výběžku Krušných hor. Dříve, někdy v 16. století se zde ruda těžila a dodávala do hamrů v Ostrově. To dokladují záznamy v účetních knihách z této doby.

Pro dokreslení uvádím některé záznamy z obecní kroniky:

V roce 1855 při silné bouřce běželi dva synové svému otci na pomoc. Ten právě čistil na poli odtokové jámy. Oba byli zasaženi bleskem. Starší syn,16 let, se uzdravoval jen velmi obtížně. Hrabě Thun odpustil rolníkovi polovinu nájemného.

V dubnu roku 1883 uhodil blesk do školní budovy, ale nezapálil.

4. srpna 1984 byla silná bouřka, při níž padaly kroupy velké jako holubí vejce. Blesk uhodil do domu č. 174, kde bydlela vdova po Josefu Mannovi. Dům úplně vyhořel.

22. května 1890 uhodil blesk do domu č.289 policisty Vincenze Hiekeho. Dům vyhořel.

Po zásahu bleskem v roce 1897 vyhořel dům č. 104 Franze Schwarze.

7. března 1899 přitáhla kolem poledne silná bouřka. Blesk uhodil do domu č. 221 Josefa Teufela. Zabil jeho nevlastní dceru a zapálil dům.

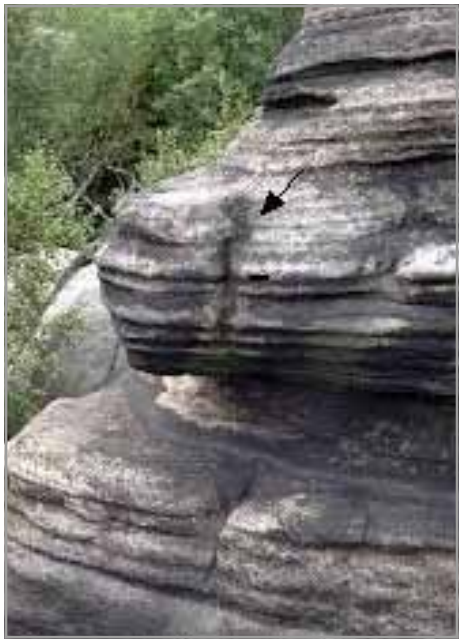
Dne 26. dubna 1924 řádila nad naší obcí těžká bouřka. Rudolf Fritsche z Rájce a jeho manželka, kteří pracovali se dvěma kravami na poli, byli v okamžiku, kdy už chtěli vypřáhat a vrátit se domů, zasaženi bleskem. Sousedé, kteří přiběhli se pokoušeli o oživování, byli ale úspěšní pouze u ženy. Přivolaný lékař poskytl ženě pomoc. U pana Fritsche konstatoval smrt. Byl pohřben 29.4. v Tisé. Paní se po delším pobytu v nemocnici opět uzdravila. Obě zabité krávy byly zužitkovány.

18. června 1927 uhodil blesk do obchodu Franze Hiebsche v Rájci. Omráčil majitele a proměnil celé stavení v hromadu sutin. Do domu v sousedním Novém Dvoře uhodil blesk, ale nezapálil. Majitel a jeho žena byli omráčeni.

23. června 1934 kolem jedné hodiny polední byla nad obcí Tisá silná bouřka. Blesk uhodil do domu č. 123 pana Gustava Heibsche a způsobil požár. Rychlým zásahem hasičů se podařilo omezit požár pouze na konstrukci střechy.

Červen 1966. Blesk uhodil do triangulačního bodu, jenž se nalézal 300 m severně od Cihlářského rybníka a úplně ho rozmetal. Ve stejnou dobu na přibližně stejném místě přivodil úder blesku smrt zdejšímu občanu panu Janouškovi.

Zvláštní příhodu mi vyprávěl u pivka jeden obyvatel Tisé. Během bouřky seděl s přáteli doma kolem stolu. Náhle otevřeným oknem vlétla do místnosti zářící a otáčející se koule o průměru asi 15 centimetrů. Prskala a šířila podivný zápach. Krátkou chvíli se motala sem a tam. Všichni ztuhli. Náhle koule prskla naposledy a zmizela. Jistě to byl malý kulový blesk, atmosférický fenomén, jenž doposud není zcela objasněn.

Vypráví se, že jednou se chtěla mladičká pasačka koz schovat před deštěm pod velký strom na pokraji lesa. Když se přiblížila ke stromu, tak náhle z něj vystoupila mladá krásná paní. Zářila jako ryzí stříbro. Odmítavými posuňky přiměla dívku, aby se zastavila před stromem. Zjevení pojednou zmizelo a vzápětí do stromu uhodil blesk a celý jej rozštípal. Mladá pasačka celá vyděšená, ale zachráněná s pláčem spěchala domů. To jistě byla paní blesku, jež se občas zjevuje těsně před úderem. Někdy jako krásná paní, jindy jako shrbená stařena.

Před jistým časem jsem se prodíral nezvykle hustým, vysokým kapradím na skalnatém svahu v severní části Rájce, těsně u hranic. Náhle kapradí ustoupilo a já jsem vstoupil na velkou mýtinu. Hned bylo znát, že zde před nedávném hořelo. Téměř uprostřed mýtiny trčel asi šest metrů vysoký pahýl velké borovice. Byl celý rozštípaný a kolem dokola ohořelý. Z jedné strany byly na pahýlu zuhelnatělé zbytky kůry. Štípance dříve statné borovice ležely kolem. Zde blesk sjel do mohutného stromu. Zapálil jej a požár se šířil v okruhu. Naštěstí zřejmě následný silný liják uhasil nebezpečný lesní požár.

Při bouřce nad Tisou můžeme pozorovat, že občas blesk zasáhne skalní útvary. Nemusí to být jen osaměle stojící věže. Výboj si někdy vybere i vlhké skalní masívy. Po úderu bleskem vznikají bleskové stopy zvané fulgurity - z latinského fulgur -blesk. Český výraz zní "bleskovec". V bleskovém kanálu, v němž probíhá výboj, teče proud řádu desetitisíc ampérů při napětí řádu milionu voltů. Díky tomu vzniká v kanálu teplota až 30 tisíc stupňů Celsia. V místě, kde bleskový kanál prochází horninou, vede vysoká teplota k prudkému tavení a vypařování materiálu. Pokud je blesk silný a kanál vede šikmo k povrchu nebo prasklinou v hornině, může tlak par skálu roztrhnout, roz-

metat do okolí a na skále zbude vypálená dráha blesku. V jiných případech zůstane skála pohromadě a bleskový kanál pokračuje uvnitř masivu. Na povrchu, kam uhodilo, se vytvoří fulgurit. Střed kanálu z přetaveného křemenného skla, tvoří někdy nehluboký důlek s paprskovitě se rozbíhajícími prasklinami. Jaké stáří fulgurity mají se snad dá posoudit pouze ze stupně eroze. Blesky práskaly do skal i v minulosti a mnohé fulgurity mohou být velmi staré, řádově několik tisíc let. Každý úder blesku je pro skálu traumatickou událostí. Mohlo dojít a také docházelo k puknutí horniny. Podle mého laického uvážení způsobily blesky popraskání vrcholové části věže zvané Doga na východním okraji stěn. Také příčiny zřícení mohutné Neuberovy věže v roce 1981 mohly, říkám snad mohly, být následek po tisíce let se opakujících úderů mnoha blesků. Každý fulgurit je jedinečný, je svědkem neopakovatelné události. Jsou na skalách jako staré jizvy a tyto stopy je třeba chránit. V oblasti Tiských stěn je můžeme najít na vrcholu Soví skály či Sokola v Rájci a velmi zřetelné fulgurity se nalézají na vrcholu Havraního cimburí u Anglického parčíku. Nejvzácnější artefakt je několik decimetrů dlouhá blesková trubice z přetaveného křemenného, tmavozeleného skla, Bleskovec- německy Blitzröhre, na stěně věže pod Turistickou chatou. Bližší údaj si nedovolím zveřejnit, aby tento vzácný přírodní úkaz zůstal zachován.

Blesky nebijí pouze do dominantních skalních věží. Někdy si nacházejí podivuhodné cesty. Často udeří pod převisy nebo dokonce do jeskyní. Proto není dobrý nápad schovat se před bouřkou pod skalní převis. Obzvláště vlhčí prostory skýtají pro blesky zvýšenou vodivost. Pro vaši ochranu je nejlepší podle amerických výzkumů schoulit se 2,5 metru od skalní stěny a mít pod sebou nějakou podložku. Batoh či bundu. Zmoknout je lepší něž být vystaven úderu blesku nebo jeho pozemním bratříčkům.

Fulgurity se začaly zkoumat teprve nedávno. Na zajímavosti jim přidává i to, že ačkoliv nejsou nijak vzácné, jsou jako přírodní jev rozpoznány a studovány teprve v posledních několika letech. Každý fulgurit je jedinečný, jeho podoba je velmi rozmanitá. Je to vzácný pozorovací materiál umožňující zhodnotit, jak se blesky podílely i na modelování našich krásných skalních měst.

Gerhard Tschunko

EXKURZE – SPORTOVNÍ HALA V LIBEZNICÍCH

Sportovní hala v Tisé? Ano, takový cíl se díky početné skupině našich sportovců objevil v aktualizaci Rozvojového programu obce. Sportovní hala u nás vůbec nemusí být nedosažitelným cílem. Abychom se v tom ujistili, vyrazila v pondělí 25. 10. 2021 skupina osmi lidí, a to včetně pana místostarosty a jednoho člena zastupitelstva do Líbeznice. V Líbeznici se jim sportovní halu postavit podařilo, a tak jsme byli zvědaví, jak postupovali. Po předešlé dohodě s panem starostou Líbeznice se nás nakonec ujali pan místostarosta a správce haly. Velmi ochotně nám oba pánové ukázali celou sportovní halu, vysvětlili způsob přípravy, realizace a současnou správu budovy. Několik fotek připojujeme pro představu k textu.

Dále nás pan místostarosta provedl obcí a ukázal nám další úspěšné realizace staveb v obci za posledních několik let. Zajímavostí je, že veškeré stavby ve veřejném prostoru od chodníku po budovu školy připravují pomocí architektonické soutěže a díky tomu se jim podařilo mnohonásobně zhodnotit obecní majetek. Pan místostarosta uvedl, že vyšší náklady na soutěž se jim vždy vrátí v konečné realizaci a tento způsob se jim vyplácí. Nehledě na výslednou kvalitu a estetiku díla, kterou soutěž zaručuje.

Je jasné, že exkurze byla jen malým nahlédnutím do celé problematiky, ale co se určitě potvrdilo: kde je vůle, je i cesta...

Pavel Aksamit

POZOROVATELNA (POZOROVACÍ STANOVIŠTĚ) POHRANIČNÍ STRÁŽE NA VRCHOLU STRÁŽNÍ STĚNY V OSTROVĚ.

Na vrcholu pískovcového masívu Strážní stěna v Ostrově jsou patrné pozůstatky základů z cihel, betonu a kovových patek. Horolezci a turisté si kladou otázku: "Proč zde?"

Jedná se o bývalé pozorovací stanoviště pohraniční stráže.

K čemu toto zvláštní zařízení sloužilo? V 50. letech minulého století na hranici s východním Německem bylo zřízeno zakázané pásmo.

Pohraniční stráž využívala tento vojenský objekt ke střežení hranic, a měli tzv. rotu v dnes rekreačním objektu PČR.

V okolí Strážní stěny jsou fragmenty sloupů, konzolí a izolátorů, které sloužily ke spojení pohraničníků.

Na vrcholových balvanech jsou vyryty čísla, kresby a nápisy např. CIVIL.

Je patrné, že zde sloužili vlasti i vojáci základní vojenské služby, a to i z nedaleké Tisé.

Zánik stanoviště se datuje v roce 1964 kdy je zrušeno zakázané pásmo a vojáci pohraniční stráže odveleni.

Hynek a Daniel Hölzlovi

TAJEMNÁ PANÍ Z TISÉ

Před mnohými léty žil v horské obci Tisá chudý podruh se svou rodinou. Obýval skromný domek na kopci, kde chaloupky splývaly téměř s lesem. Přízemní s malými okénky, krytý doškovou střechou, která už také zažila lepší časy, krčil se na pokraji hustého lesa, jako by byl jeho součástí. V jedné větší sednici s malou pecí pobýval on, jeho žena a jejich tři malé děti. Vedle místnosti byl malý prostor pro dvě kozičky, celý to jejich majetek, ale i poklad, protože kozí mléko bylo jejich hlavní obživou. Muž jménem Jonas občas pracoval v lese při kácení stromů, v době žní vypomáhal na poli nebo se nechával najímat jako náhončí při knížecích honech. Bída s nouzí. Ale drželi pohromadě a jejich malé děti rostly jako z vody.

Když Jonas chodíval do lesa, jenž se rozprostíral nad skalami směrem od Rájce, vídal občas na lesní cestě podivnou postavu. Stará babka oděná v zalátovaný tmavý plášť tu sedávala nedaleko velké jedle. „Chudák žebračka", pomyslel si Jonas, ale vždy slušně pozdravil, a protože měl dobré srdce, nabídl babce kousek ze své skrovné skývy chleba. Babka zamumlala něco jako poděkování, ale na Jonase ani nepohlédla. To se opakovalo pokaždé, když podruh Jonas tudy procházel. I jiní občas babku žebračku sedící u okraje cesty viděli, ale buď ji nevnímali nebo se odvraceli. Vrchní lesník ji jednou dokonce hrubě vynadal, že mu prý plaší zvěř, hrozil holí a vyháněl ji.

Zima byla na život v horách vždy velmi obtížná. Blížil se čas vánoční a v chaloupce bylo jako po vymetení. V den štědrovečerní byl Jonas zoufalý. Neměl rodině ve sváteční den co nabídnout. Nejvíc mu bylo líto svých dětí. A tak se rozhodl, že půjde ke známým sedlákům poprosit o nějaké jídlo. Tak také učinil. Vyrazil. Venku leželo plno sněhu a po zaváté lesní cestě jen obtížně prošlapoval stopu. Stromy se pod tíhou sněhového příkrovu nakláněly nad cestou a vytvářely ve slabém svitu zimního slunce roztodivné postavy. Foukal ostrý ledový vítr a vzduchem poletovaly velké sněhové vločky. V myšlenkách na svou rodinu šel po známé cestě, nedíval se napravo ani nalevo, až došel k rozcestí. Překvapeně zůstal stát. Na nízkém pařezu seděla opět podivná postava žebračky. Ale byla nějak jiná. Vločky sněhu na ni neulpívaly a kolem pařezu prokukovala zelená tráva. Náhle se ozval hlas. „Jen pojď blíž, Jonasi". „Vy mne znáte paní?" odvětil Jonas zmateně, pln obavy z podivného setkání. Popošel však blíže a pohlédl na chudou stařenu. Jeho dobré srdce zvítězilo, zželelo se mu babky v zimním lese a pozval ji k sobě domů, aby se ohřála. „Moc ti nemohu nabídnout, ale nějak se srovnáme" nabídl babce srdečně. „Já vím, já vím" odvětila žebračka a poprvé se na Jonase podívala.

A tu nepohlédl na starou babku, ale na krásnou tvář vznešené paní, jejíž chudý oděv se pojednou proměnil v zelenkavě svítící, v mírném větru do široka vlající šat. „Já vím Jonasi, ale jdi nyní domů, možná se objevím, ale jenom možná, místo u stolu mi však nech volné". To řekla paní, pokynula mu rukou a pomalu se její vznešená postava počala ztrácet za clonou sněhových vloček v bílém lese. Jonas stál jak opařený, avšak poté poslechl a dal se cestou domů. Byl již večer, tma se pomalu vkrádala do zimní krajiny a jak se blížil ke svému stavení, uviděl malá okénka své chaloupky zářící příjemným jasným světlem do nastávající zimní noci. Jeho žena ho uvítala s úsměvem a se slzou v oku. "Podívej se muži na to nadělení" radostně zvolala. „Přijel povoz a složil tu plný koš jídla, dobrot i dárků". „Povozník, jehož jsem ještě nikdy neviděla, mi pravil, že ty už budeš vědět, od koho za prokázanou výpomoc vše je". Jonas stál, jenom zíral na to překvapení. Na stole byly jablka, ořechy, pečené dobroty, na pletené ošatce velký pecen čerstvého chleba a vedle na prkénku křupavá pečeně. V troubě pece se vesele smažily klobásky. Z pocukrované vánoční štoly se linula nevšední vůně. I malé dárky tu byly. Dřevěné vyřezávané koníky pro chlapce, panenka pro děvče a na ramenou jeho ženy se skvěl barevný parádní teplý šátek. Snad nejkrásnější však byly velké voskové svíce v rohu místnosti ve svazku zeleného chvojí, jež osvětlovaly chudou světničku příjemným svátečním světlem. Rodina prožila krásný Štědrý večer. Jonas u stolu nezapomněl. I přes udivený pohled své ženy nechal jedno místo u svátečního stolu volné. Zůstalo však prázdné. Pomalu začal tušit odkud dary pocházejí, ale nechal si to mlčky jenom pro sebe. Druhý den ráno vzal do uzlíku nějaké dobroty, jablka a ořechy, aby obdaroval štědrou paní z lesa, a hlavně aby ji poděkoval. Ale nikoho na obvyklém místě nenašel. Tam kde podivná žebračka sedávala, stál mladý stromek, v zimním čase plný zelených listů. Jonas pod něj položil přinesené dárky, v duchu upřímně poděkoval a celý zamyšlený se vrátil domů.

Jonasově rodině se začalo dařit lépe. Dostal dobré místo v knížecích lesích, takže bylo po nouzi. Žebračku již nikdy nespatřil. Ale vždy na Vánoce nechával u stolu prázdné místo. Co kdyby přeci... Zvěst o kouzelném obdarování se po nějakém čase roznesla po celém okolí. Nechávat volné místo u štědrovečerního stolu se stávalo zvykem. I ten ovšem pomalu zanikl v toku času. V místě splynutí dnes již zapomenutých cest nedaleko místa zvaného „U křížku" stojí mohutný, rozložitý strom.

Krásné prožití vánočního času přeje autor.

Dne 13. 11. 2021 bylo vysazeno celkem 22 třešní, z čehož byly všechny na semenných podnožích. Jedná se tedy o dlouhověké a houževnaté ovocné stromy. Koruna se zapěstuje ve tvaru vysokokmene. Vybrali jsme staré odrůdy třešní, které se v této lokalitě v minulosti vyskytovaly. Z důvodu výskytu jelení zvěře jsme zvolili dostatečnou ochranu v podobě dvou kůlů a pletiva do výšky 180 cm tak, aby byly stromy dostatečně uchráněny před zvěří. Výsadba navázala na již započatou výsadbu z podzimu 2020. Tento projekt byl vytvořen díky grantovému programu Nadace Partnerství, individuálním dárcům veřejné sbírky a partnerům iniciativy Sázíme budoucnost. #sazimebudoucnost i v mlze no ☺

VÁNOČNÍ STROMY NA NÁMĚSTÍCH

První, kdo podle legendy použil vánoční strom, byl irský opat Kolumbián. Ten byl vyslán do Burgundska, aby tamním pohanům kázal o svátku narození Krista. Aby přilákal co nejvíce lidí, sestavil hořící pochodeň ve tvaru kříže a umístil jej na starobylý obřadní jehličnan. Záře ohně přilákala velké množství lidí, kteří si vyslechli jeho vyprávění. Díky tomuto skutku se stal ozdobený strom atributem Ježíšova narození.

První ozdobené stromky pocházejí z doby kolem roku 700. Zmínka o zdobeném vánočním stromku pochází z Brém v Německu z roku 1570. Zpočátku byly vánoční stromky ozdobou veřejných prostranství, anebo domů řemeslnických cechů. Historie zdobení stromů pochází ještě z dob pohanských magii a kouzel souvisejících s kultem slunce, jeho matky a kultem zelených stromů. Slavily se tzv. svaté noci zasvěcené slunečnímu božstvu při nich nechyběl ani tanec pod stromy, jenž byly ozdobené ovocem, sladkostmi a světly. Původně se takto zdobily stromy ve volné přírodě, později se tento zvyk přenesl do lidských obydlí.

První vánoční strom na veřejném prostranství byl postaven v roce 1912 v New Yorku,v Evropě pak v roce 1914 v Kodani. Vánoční stromy se stavěly jako součást akcí sbírek pro chudé děti. U nás byl první vánoční strom postaven v roce 1924. Po první světové válce mnoho chudých rodin si oslavy Vánoc nemohly dovolit a ve městech se toulalo mnoho opuštěných dětí. Pro ně se pořádaly sbírky potravin, mezi nimi nechyběly sladkosti, oblečení, přikrývky nebo obuv.

V roce 1924 před Vánocemi se spisovatel Rudolf Těsnohlídek vypravil se dvěma přáteli do lesa, aby si uřízli pěkné vánoční stromky. Náhle zaslechli plačtivý hlas a pod zavátým stromkem nalezli malé, nedávno narozené děcko. Jeho matka, jež byla později vypátrána

a potrestána, jej z nouze takto odložila. Zachráněné dítě si vzal do opatrování místní číšník.

Přecitlivělým Rudolfem Těsnohlídkem případ odloženého děcka silně otřásl. Přišel s myšlenkou vybudovat dětský domov. Aby sehnal potřebné peníze inspiroval se během své návštěvy v Kodani, kde ho zaujalo, že pod vzrostlým ozdobeným stromem pořádají sbírku pro chudé děti. Rozhodl se přenést tento skandinávský zvyk do Československa. První Strom republiky, jak jej spisovatel nazval, byl pokácen 6. prosince 1924 v lese u Bílovce nad Svitavou a týden nato 13. prosince 1924 byl slavnostně rozsvícen na brněnském náměstí Svobody. O dva roky později se k této tradici přidala Plzeň, poté i Praha. Koncem 20. let minulého století snad nebylo města či obce, kde by nezářily vánoční stromy.

Gerhard Tschunko

Pohodové a radostné prožití vánočních svátků, mnoho zdraví a štěstí v novém roce 2022 přeje všem Gerhard Tschunko

UMĚLECKÉ SDRUŽENÍ ELGAR, OBEC TISÁ

A ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST TISÁ

VÁS SRDEČNĚ ZVOU NA VÁNOČNÍ KONCERT

JAKUB J. RYBA

ČESKÁ MŠE VÁNOČNÍ "HEJ MISTŘE"

PRO SÓLA, SBOR, VARHANY A ORCHESTR

KTERÝ SE USKUTEČNÍ

V SOBOTU 25. PROSINCE 2021 V 19.00 HOD.

V KOSTELE SV. ANNY V TISÉ

PĚVECKÝ SBOR TISÁ

ZÁPADOČESKÁ SYMFONIETTA SV. CECÍLIE

MILOŠ BOK – DIRIGENT

VSTUPNÉ DOBROVOLNÉ

BOHOSLUŽBY V DOBĚ VÁNOČNÍ

v kostele sv. Anny v Tisé

sobota 25. prosince 2021
v 16.00 hod. *bohoslužba slova*

a

neděle 2. ledna 2022
ve 16.00 hod. *mše svatá*

všechny srdečně zveme

SKŘÍTEK LAPIŠIŠKA Z TISKÝCH SKAL DĚLÁ RADOST NEJEN V MATEŘSKÝCH ŠKOLÁCH

Od září 2021 se Pohádky skřítka Lapišišky z Tiských skal opět připomínají mateřským školám nejen v Tisé a nejbližším okolí, ale i v sousedních okresech. Díky zájmu o pohádky z nedalekého prostředí se Lapišiška podíval za dětmi například do Krupky, Soběchleb, Jalůvčí, Radešína, do několika školek v Ústí nad Labem a podobně.

V MŠ Sluníčko Krupka se stal Lapišiška průvodcem přírodovědného projektu

V Krupce nezůstal zájem o pohádky pouze u nákupu knih, ale tisovský skřítek se stal dokonce průvodcem projektu „Po stopách skřítka Lapišišky“. Na celé dva říjnové týdny, kdy projekt na školce probíhal, se děti seznamovaly s pohádkami, prostřednictvím nichž poznávaly podzimní přírodu, les, zvířátka a mnoho dalšího. Děti vytvořily i celou řadu obrázků a dalších výtvorů na motivy skřítka Lapišišky. Vedení školky dokonce uspořádalo pro děti výlet do Tisé, aby poznaly skřítkovu domovinu a prošly se po místech, o kterých se píše v pohádkách. Součástí projektu bylo také autorské čtení, které proběhlo v Krupce i v Soběchlebech. Během čtení představila autorka skřítka Lapišišku, popovídala si krátce s dětmi o podzimní přírodě a vybrala jednu pohádku, kterou dětem přečetla. Vedení školky i děti samotné předaly autorce na místě kytici a drobné dárečky jako památku na jejich školku a poděkování. Spolupráce s MŠ Sluníčko byla vynikající a celá akce proběhla ve velmi přátelském a inspirativním duchu. ***Autorka by tímto velmi ráda poděkovala paní ředitelce Mgr. Bc. Evě Kyjovské, MBA a všem učitelkám za perfektní organizaci akce a neuvěřitelně aktivní a přátelský přístup.***

Autorské čtení v MŠ Sluníčko Krupka

Autorské čtení v MŠ Sluníčko Krupka - Soběchleby

Děti z Krupky na výletě v Tisé

Děti z Krupky na výletě v Tisé

Zájem o pohádky přichází nejen z okolních obcí, ale také z krajského města. **V Ústí nad Labem** se Lapišiška dostal už do řady tříd v několika školkách, kde s ním paní učitelky dětem obvykle vyprávějí o přírodě. Mnohdy bývá Lapišiška spojen s nějakým z tematických projektů, v rámci, kterého děti samy tvoří různé věci.

Zúčastnili jsme se vánočního promítání v Radešíně

Pohádky skřítka Lapišišky zazněly dokonce i na vánočním promítání animovaného filmu Polární express v nedalekém Radešíně, které pořádala obec Chuderov dne 13. 11. 2021. Byli jsme osloveni s nabídkou doplnit tuto akci autorským čtením našich pohádek, malou výstavou ilustrací (včetně obrázků od dětí z Tisé) a prodejem knih s věnováním. Nabídky jsme rádi využili a přijeli tak seznámit tamější děti i dospělé s Lapišiškou do Radešína. Akce proběhla v místní škole, kde měly děti připravené jak kreslící stoly, tak pohodlné deky a polštáře, na kterých se během čtení mohly uvelebit. Součástí programu byla také ilustrační soutěž, do které jsme věnovali jeden výtisk zdarma jako cenu pro hlavního výherce. Pohádkové knížky dostali i někteří další ocenění, kterým je do soutěže zajistila obec Chuderov. Všem dětem na přání pak autorka do knih napsala věnování, které jim udělalo radost. Mezi dalšími cenami se objevily také jednoduché omalovánky a pexesa s ilustracemi z pohádkové knížky. ***Děkujeme tímto obci Chuderov a zejména paní Arleně Nikoličové za spolupráci a příjemné předvánoční zážitky v pohádkovém duchu.***

Autorské čtení v Radešíně; děti se zúčastnily malířské soutěže

Autorské čtení v Radešíně; autorka u výstavy nejen s dětskými ilustracemi z Tisé

Autorské čtení v Radešíně, děti byly také zapojeny do čtení a s autorkou si povídaly o pohádkových bytostech

Přejeme Vám, milí příznivci našich pohádek, ten nejkouzelnější advent, šťastné svátky a mnoho zdraví v dalším roce. Jedna z pohádek je o tom, jak skřítek Lapišiška vykouzlil hodným dětem vánoční hvězdu – tak doufáme, že ji uvidí i tento rok co nejvíc dětí :)

Eva Poslová, autorka
www.lapisiska.eu

***TIP:** Audioverze je na webu zdarma. Tištěný prodej u autorky: skritek@lapisiska.eu nebo v Informačním středisku města Ústí nad Labem – osobně či na e-shopu: www.usti-nad-labem.cz/e-shop/.*

BADATELSKÝ KLUB

V současné době probíhá na naší škole badatelský klub pro děti. V klubu bádáme a objevujeme nové a zajímavé věci ve všech možných oblastech. Ať už je to příroda, fyzika, chemie nebo třeba umění. Děti dělají různé pokusy, kde si ověřují hypotézy, učí se nové věci, které se ve výuce neobjevují nebo si jen objasňují pro ně nepochopitelné záhady. Často nám dospělým ani nedochází, že některé jevy, které se nám zdají nedůležité a zcela jasné, se dětem nedaří pochopit a mají v hlavičce brouka.

Za všechny jeden příklad, kdy jedna holčička z první třídy neuměla pochopit, proč, když jede v noci autem, putuje měsíc s ní a pokaždé se objeví na jiné straně. Jak se jí ulevilo, když jsme si to ukázali a vysvětlili.

Cílem klubu je probudit u dětí touhu klást si otázky, hledat na ně odpovědi, ověřovat si hypotézy a kriticky myslet. Hledět na vědu, přírodu a umění jako na něco zábavného, obohacujícího, a ne pouze jako na předmět nezáživný a úmorný.

Badatelský klub probíhá každou středu od 15 00 do 16 30 hodin. Zájem dětí je velký. Proto je vždy jeden týden kroužek určen větším dětem a druhý menším. Děti bádání velmi baví, jsou od podstaty zvídavé a své nově nabyté vědomosti, doufejme, uplatní i v jiných oblastech života než ve vzdělávání.

L.W.

BESEDA O PROFESI S ABSOLVENTEM ŠKOLY

V předmětu Volba povolání se vycházející žáci zaměřují na profesní orientaci. S některými profesemi se mohou seznámit formou besed, přednášek a projektů. Oslovujeme naše bývalé žáky, aby se se svými zkušenostmi ze studia i zaměstnání podělili s těmi, kteří se teprve budou rozhodovat.

3. listopadu jsme besedovali s Vojtou Burianem, který vystudoval obor fyzioterapeut. Absolvoval bakalářské studium a již 4. rokem se věnuje své profesi, která ho moc baví.

S deváťáky sdílel své zkušenosti ze studia na střední a vysoké škole, představil jim povolání fyzioterapeuta, prostředí, ve kterém pracuje a popsal profesní zkušenosti a zážitky. Zapojil je také do některých cvičení, která jim mohou pomoci mírnit bolesti svalů a zad, které se objevují už u žáků na základní škole.

ZŠ

VOLNOČASOVÉ AKTIVITY VE ŠKOLE

Po více jak roce můžeme žákům nabídnout zájmové činnosti. Navštěvují badatelský klub, čtenářský klub, klub deskových a logických her, kroužek ICT, konverzace v anglickém a německém jazyce, školní časopis, výtvarný kroužek. Vyučující a asistentky se věnují také doučování žáků v několika skupinách. Školní aktivity jsou pro žáky zdarma, financovány jsou z projektů EU Šablony a MŠMT Plán doučování. Žáci mohou navštěvovat také kroužek taneční, zálesácký a bojové sporty, které nabízí společnost Rytmik. Tyto kroužky jsou zpoplatněny.

ZŠ

DĚTI

Zpravodaj obce Tisá, periodický tisk územního samosprávného celku • Vydává obec Tisá • sídlo: Tisá 205, 403 36 Tisá • IČ: 00267082 • Vychází jedenkrát za dva měsíce • Uzávěrka dalšího čísla je 10. 02. 2022. Nevyžádané příspěvky se nevracejí • Náklad tohoto vydání je 700 ks • Pro občany obce výtisk zdarma
Redakce: zpravodajtisa@seznam.cz, Tisk: Jiří Bartoš – SLON, spol. s r.o., www.tiskslon.cz
Tento zpravodaj je zaregistrován na Ministerstvu kultury v Praze – evidenční číslo: MK ČR E 10434